

Název akce: Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo
Oprava statických poruch arkýře

Místo: Zámek č.p. 1
294 21 Bělá pod Bezdězem

Projektový stupeň: Spojený projekt pro stavební povolení a provádění stavby

Číslo zakázky: 348 902 41800

TECHNICKÁ ZPRÁVA

červen/2018

Základní údaje o stavbě

Název akce: Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo

Oprava statických poruch arkýře

Místo stavby **Zámek č.p. 1**
294 21 Bělá pod Bezdězem

Investor, zadavatel: **Město Bělá pod Bezdězem**
se sídlem: **Masarykovo náměstí 90**
294 21 Bělá pod Bezdězem
IČ: 00237434
Bankovní spojení: 9005-2424181/0100

zastoupení: **Iva Svobodová referent Zámku Bělá pod Bezdězem**

Projektový stupeň: Spojený projekt pro stavební povolení a provádění stavby

Část: stavebně architektonická, statická

Číslo zakázky: 348 902 41800

Zpracovatel projektové dokumentace:

Projektový ateliér pro architekturu a pozemní stavby, společnost s r.o.
Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2
IČ: 45308616
Tel.: 222 516 186, 224 255 555, 222 513 421
Fax: 222 510 619
E-mail: atelierts@atelierts.cz

Zpracovatelé stavebně-architektonické části

Vedoucí projektant: Ing. arch. Tomáš Šantavý Tel.: 222 516 186
E-mail: tomas.santavy@atelierts.cz mobil: 603 501 810

Autoři: Ing. arch. Tomáš Šantavý Tel.: 222 516 186
E-mail: tomas.santavy@atelierts.cz mobil: 603 501 810
Ing. Pavel Haščyn Tel.: 384 792 718

Hl. inženýr projektu Ing. arch. Tomáš Šantavý Tel.: 222 516 186
E-mail: tomas.santavy@atelierts.cz mobil: 603 501 810

Statika: Ing. Pavel Haščyn Tel.: 384 792 718

Stavebně architektonická Marcela Bubeníková Tel.: 221 592 937
E-mail: marcela.bubenikova@atelierts.cz

Projekt vychází z podkladů předaných investorem, vlastní prohlídky a fotodokumentace.

a) Účel objektu

Projektová dokumentace řeší stavební úpravu:

- stavební úprava se dotýká zachrany části objektu, severního křídla, kde je nutné statické zajištění konstrukce arkýře

b) Zásady architektonického řešení

Místo stavby

Objekt zámku se nachází ve městě Bělá pod Bezdězem - katastrální území Bělá pod Bezdězem, st.p.č.1.

Umístění stavebně upravované části objektu zámku

Severní křídlo zámku - arkýř

Historie objektu zámku

Tvrz v Bělé vznikla zřejmě současně se založením města ve 30. či 40. letech 14. století. Za husitských válek byla opakovaně dobyta a poničena. O následné obnově není zpráv.

Ve 2. polovině 16. století byla tvrz ve velmi špatném stavu, její zápisní držitelé Anna z Janovic a Jan Berka z Dubé žádali o schválení výdaje 1000 kop na její opravu. K přestavbě tvrže na zámek však zřejmě došlo až za Bohuchvala Berky z Dubé mezi lety 1599-1615. Literatura připisuje přestavbu italskému staviteli Martinu Ruvianovi.

Po konfiskaci Bohuchvalova majetku se stal majitelem Bělé v roce 1622 Albrecht z Valdštejna. O jeho stavební činnosti není písemných zpráv, portál kaple je však datován rokem 1629.

Roku 1678 koupil Bělou Arnošt Jan z Valdštejna a záhy zahájil výraznou stavební činnost, trvající téměř dvě desetiletí. Na stavbě je pramenně doložena účast významného barokního architekta Jeana Baptista Matheye, který je opakovaně v účtech zmiňován (v letech 1686-88). Stavbu vedl jako polír nejprve Ambrož Piano (od r. 1685), poté až do své smrti v roce 1691 Bernard Canevale. Známe i jména kameníka (Ambrosius Laurenti) a tesaře (Georg Leibner z Bezdězu).

V první fázi (1679) se práce soustředily zřejmě jen na nejnutnější údržbu a úpravu pokojů pro bydlení hraběte Valdštejna (zřejmě včetně drobných dispozičních úprav). Poté se však těžiště prací přesunulo na stavbu sýpky před zámkem a na zámku samotném se opět začalo pracovat až v roce 1685.

Z dochovaných účtů nelze přesně vyčíst postup prací, protože většinou je uváděno především to, kolik pracovníků a kolik dní pracovalo, bez udání, čeho se práce týkaly. Konkrétní zmínky jsou však v účtech také. V letech 1686 a 1687 byly bourány staré štíty, v roce 1687 se mluví i o odbourání střeš na staré zámecké budově. V roce 1688 už se zmiňuje „první nová zámecká budova“. Na části objektu byl také proveden nový krov (od oficírského pokoje nad bránu). V roce 1689 byla postavena jedna schodišťová věž se šnekem (včetně kopule, jejího pokrytí dubovým šindelem a osazení makovičky a korouhvičky), na nové budově bylo ve střeše postaveno 9 vikýřů. Druhá schodišťová věž byla realizována v roce 1690. Ve stejném roce byla také zbořena stará věž a postavena nová a byly na ni přeneseny staré hodiny (byly však namalovány nové ciferníky). Na věž byla dána odlitá olověná váza a po stranách dvě kamenné, zmíněn je i měděný chrlič ve tvaru dračí hlavy. Byla zhotovena další část krovu „Nad letos postaveným patrem“ a pokryta taškami. Zámek byl natírán červenou barvou, na věž je zmíněna horská zeleň a olověná běloba.

Část zámku byla pokryta taškami, na kapli byl ponechán šindel, šindelem byly pokryty i věže (avšak dubovým). „Starý štok“ měl také šindelovou krytinu (jak je zřejmé z její výměny v roce 1711).

Ještě na počátku 90. let byla zhotovována nová ostění, okna a dveře. Ve významnějších prostorách měly truhlářské prvky pocínovaná kování. V některých místnostech byly provedeny parketové podlahy.

Zanedlouho však zámek změnil barevnost, k roku 1697 je uvedeno přetírání červené barvy na vnějších stranách zámku vápnem, ostění byla znovu natřena „kamennou“ barvou. Tím byla zřejmě přestavba zámku ukončena, v dalších letech se v účtech objevuje už jen běžná údržba.

Už v roce 1709 se ukázalo, že tašková krytina nebyla vhodná, údajně tvořila příliš velkou zátěž, a tak byla sejmuta a nahrazena šindelem.

V roce 1723 byla na kapli postavena věžička pro zvon (téhož roku byla také pořízen zvon) a střecha kaple včetně věžičky byly natřeny načerveno.

V roce 1765 byla v zámku otevřena manufaktura, s čímž byly spojeny stavební úpravy, o jejichž rozsahu však nic nevíme.

V roce 1789 byl zámek opět upraven pro panské bydlení.

V roce 1798 byl zámek poměrně podrobně popsán.

V roce 1814 došlo k větší opravě krovu, není však zřejmé, nad kterým křídlem zámku.

V letech 1837-1842 byla postupně jednotlivá křídla zámku nově pokryta taškovou krytinou, přitom byly odstraněny staré vikýře a také sanktusník nad kaplí (zvon byl osazen na věž zámku).

V roce 1846 byl zhotoven nový krov nad chodbou (není však uvedenu, kterou, patrně se jednalo o chodbu jižního křídla).

V letech 1855-1903 sídlila v zámku lesnická škola, k výraznějším stavebním úpravám však zřejmě nedošlo.

O úpravách 20. století není mnoho zpráv. V letech 1909-1910 došlo k adaptaci úřednických bytů (nová okna, podlahy, koupelny...) a k pokrytí schodišťových věžiček plechem.

V roce 1929 vyhořela věž zámku. Nejprve byla překryta provizorní nízkou stanovou plechovou střechou, později byla obnovena střecha cibulová, krytá šindelem, nikoliv však v přesně stejném tvaru jako měla střecha původní.

K postupné destrukci arkýře došlo pravděpodobně v 19. století. Praskliny jsou sanovány kovanými skobami, ty dnes již neplní svou funkci.

c) Architektonické a statické řešení

Dvorní část arkád severního křídla je již po statickém zajištění. Arkýř nebyl součástí opravy, doznává dlouhodobější poškození, jsou zde viditelné praskliny. Navržená oprava bude předpokládat odkrytí podlahy 2. np i v navazujícím prostoru, aby mohlo dojít ke statickému zajištění pod úrovní podlahy s propojením za nosnou zdí severního křídla. Stávající poškozené betonové dlaždice budou vyjmuty včetně podkladu na hl. cca 220mm a na vyrovnaný násyp bude provedena betonová deska s kari sítí ve spodní i horní úrovni. Na bet. desce bude do maltového lože položena shodná dlažba, kopie původní dlažby. Od výztuže žb desky budou provedena ocelová táhla ozn. 1 + 2, která budou aktivována. Je nutné rozebrat i část podlahy v místnosti pro provedení vrtů s vložením táhel. Podlahu místnosti nutno dát do původního stavu. Otvory stávající konstrukce pro vložení táhla budou provedeny rotačním způsobem bez přiklepu. Táhla jsou ukončena roznášecím žárově zinkovaným oc. úhelníkem, na vnějším plášti pod omítkou. Je nutné prověřit ve spolupráci s restaurátory, že na vybrané profilaci římsy nejsou dekorativní malby. Zaomítnout vápennou omítkou.

Ve spolupráci s restaurátorem vyčistit praskliny stlačeným vzduchem, odstranit uvolněné části a vyplnit odseky cihel s vápennou maltou. Plocha celého arkýře bude restaurována. Je nutné zajistit restaurátorský průzkum maleb arkýře a předložit k odsouhlasení restaurátorský záměr.

Střecha arkýře je novodobá, bude provedena revize z lešení. Průběžná římsa krytá bobrovkami bude nově položena shodnou novou krytinou. Vnější plášť je řešen v celé ploše arkýře. Po dokončení úprav bude nutná výmalba dotčených místností, řešené části.

d) Technologický postup při provádění statického zajištění:

0. Postavit lešení, dokončit restaurátorský průzkum
1. Po odebrání vrstev stávající podlahy provést vrty pro kotvy
2. Provést podkladní mazaninu pod desku (deska může být 100-120 mm)
3. Položit dolní síť KARI
4. Osadit kotvy
5. Položit horní síť KARI
6. Přivařit kotvy k horní síti
7. Vybetonovat desku
8. Osadit roznášecí úhelníky na konce táhel
9. Po zatvrdnutí desky provést utahování matic táhel momentovým klíčem hodnotou 10 Nm
10. Ošetřit praskliny a dokončit restaurování vnějšího pláště vikýře

29. června 2018

statická část - Ing. Pavel Haščyn

stavební část - Ing. arch. T. Šantavý,
spolupráce - M. Bubeníková

